

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

5 Qui reputentur credentes, fautores, receptatores, defensores
hæreticorum, aduersus quos in bulla Cœnæ clausula prima lata est
excommunicatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

fil. mibi 9. confentit h's Castro lib. 2. cap. 26. Suarez disp. 20. sect. 4. num. 22. Deinde notandum patrem sic a filio delatum iniuriis esse puniendum; ne scilicet ipse filius in patre puniatur. Rojas singul. 12. n. 6. Farinac. q. 197. n. 45.

16 Sed quid dicendum de vxore respectu mariti, & de cõtra, an teneatur maritum hæreticum denuntiare? Videtur non teneri, quia reputatur vna caro, vnaque persona, & sicut nullus se ipsum prodere obligatur, neque obligandus videtur prodere sic coniunctum. Ita Pegna in direct. 2. part. 9. §. 53. comment. 78. vers. at non videtur. Farinac. de hæresi, quæst. 198. n. 49. fine, §. 13. Bonacina disp. 2. de censuris, quæst. 6. punct. 1. n. 4. Canteu. in quæst. crimin. rubr. de hæresi, cap. 1. n. 2. vers. ex qua quidem glossa. Barbola 3. part. allegat. 96. n. 59. Cæterum hoc credo intelligendum esse, quando vxor timet ex tali reuelatione sibi a marito mortem parari, aut aliud graue damnum expectari; secus si hæc præcaueri possit.

17 Circa quartam questionem, an ob priuilegium iuris excusetur a denuntiatione faciendâ? Breuiter respondere possumus nequam esse excusatum, denuntiationem facere de hæresi, quæ alia via commode impediiri non potest. Hæc autem denuntiationi vel faciendâ est tribunali Inquisitorum, si persona denunciata illi subditur, sin minus coram illius superiore, qualis est saltem Summus Pontifex, quia hæc denuntiationi iudicialis, de qua loquimur, semper coram superiore faciendâ est. Verum quia contingit esse aliquas personas a iurisdictione ordinariarum iudicum exemptas, videndum est, an ratione huius exemptionis excusetur a denuntiatione faciendâ illis iudicibus, a quibus eximantur. Et primò præsupponendum est, quæ persona eximatur, & quæ ratio vt sic possimus inquirere, an denuntiare illas teneatur.

18 Primò eximuntur a iurisdictione Inquisitorum, Episcopi, Archiepiscopi, Cardinales, Patriarchæ, &c. de quibus nec inquirere possunt Inquisitores fidei, habetur expressè cap. inquisitores de hæresi, in 6. & tradit Reper. Inquisit. verbo Episcopi ad 2. Villadiego de hæresi, quæst. 7. Simancas de catholicis inquisit. cap. 14. & omnes sub nomine Episcopi, comprehenduntur quicumque sic fuerint consecrati, etiam titulares, quia veri sunt Episcopi, & dignitate Pontificia fulgent, & tradunt supra dicti Doctores, Suarez disp. 20. sect. 4. de fide, num. 25. Adde, et si non sint consecrati, si tamen eorum electio a Sede Apostolica confirmata sit, hoc priuilegio gaudent, quia iam habent Episcopalem iurisdictionem, secus verò si solum electi sint. sic Molin. tom. 5. de iustis. tractat. 5. disp. 27. num. 19. Simancas tit. 25. num. 11. & 12.

19 Secundo ab Inquisitorum officio eximuntur nuntii, seu officiales Pontificis, dum officio funguntur, quos non possunt Inquisitores ordinarij iudicare, neque aduersus illos procedere, nisi de licentia expressâ Summi Pontificis; bene tamen possunt aduersus eos inquirere, vt eorum Summum Pontificem faciant haberi in Extraragantijs Ioan. XXI. quæ incipit. Cùm Mathæus, de hæretico. Nominè Nuntiorum, seu officialium Sedis Apostolicæ solum comprehenduntur, qui in fauorem Sedis Apostolicæ, & pro causis ad illam Sedem pertinentibus deputati sunt, cum enim hæc exemptio in honorem, & reuerentiam Sedis Apostolicæ concessa sit, æquum erat, vt soli illi gauderent, qui in negotijs illius Sedis occuparentur. Quocirca, si aliquis a Sede Apostolica delegatus sit pro decidenda aliqua inter partes controversia, cuius decisiõ ad Sedem Apostolicam non pertinet, sed priorum virilitatem respicit; ij, inquam, nomine officialium gaudentium hoc priuilegio non comparantur, & ita tradit relato Lopo, Decio, Pegna 3. part. direct. quæst. 26. comment. 75. Molin. tractat. 5. de iustis. disp. 28. num. 20. Sub hoc priuilegio manifestè comprehenduntur Inquisitores, quia delegati sunt a Pontifice pro causa Sedem Apostolicam maximè respiciente, quæ est fides. sic Suarez disp. 20. de fide, sect. 4. num. 26. Molin. num. 21. Pegna comment. 79. optime hæc omnia enucleantes. In Hispania autem cum omnes Inquisitores speciales sint ad nutum amobiles, facile poterit si suspectus fuerit, ab officio deponi; & tunc circa illum poterit ordinarij, & alius Inquisitor procedere. Interim tamen dum suo officio fungitur, placet Simancæ titul. 25. aduersus illum posse procedi, quia non est officialis Sedis Apostolicæ, sed subdelegatus a delegato, scilicet ab Inquisitore generali. Sed quod diximus magis receptum est.

Tertiò ab Inquisitorum officio omni aliqui religiosi erant exempti, sed iam vsus obtinuit neminem eximi, neque a suo Prætoro iudicari posse, sed remittendum esse censoribus fidei, qui accuratius causam examinant. sic Suarez sect. 4. num. 22. Pegna 3. part. direct. 9. §. 28. comment. 77.

20 His ergo suppositis, inquirimus, an tenearis hos exemptos tribunali inquisitionis denuntiare, præcipue cùm apud Pontificem non possis eos deferre? Et videtur te obligatum non esse, quia denuntiationi ordinatur ad inquisitionem, & iudicium: si igitur incapaces sunt Inquisitores, & ordinarij inquirendi, & iudicandi hos exemptos, videtur denuntiationis obligatio cessare. Cæterum credo te obligatum esse in tali casu hos exemptos denuntiare, ac si a censoribus fidei exempti non essent. indicat Suarez disp. illa 20. de fide, sect. 4. num. 23. Molin. de Castro Sum. Mor. Pars I.

ueor, quia illa denuntiationi est effectiua remedium impediendi damnum, quod ex hæresi prouenire potest, quia remissa denuntiatione ad Sedem Apostolicam, Sedes Apostolica, si firma denuntiationi, & depositio videatur, vicesalicui committit inquirendi, & procedendi aduersus illum exemptum. Deinde censores fidei iurisdictionem, & potestatem habent ad recipiendam depositionem testium, si qui sint qui velint deponere, quod non leuiter colligitur ex cap. inquisitores, de hæretico, in 6. ibi: si scierint, vel nouerint, testium, inquam, depositionem, alijs non est scientia, quæ fidem in iudicio faciat. Ergo denuntians, est vices denuntiatoris non agat, vicem testis subire potest, & delictum exempti manifestare. Quæ omnia a fortiori procedunt, quando vel fuga timeretur exempti, vel aliquod perniciosissimum damnum in Ecclesia, eo quod errores disseminaret, & hæreticos defenderet, neque cõtereri posset: tunc enim ex benigna interpretatione legis censetur Pontifex concedere Inquisitoribus fidei potestatem capiendi talem exemptum, vt bene dicit Pegna, Molin. Simancas, & alij locis supra allegatis. In tali ergo casu clarum est te obligatum esse denuntiare, quia denuntias superiori, qui ex denuntiatione inchoare causam potest, etiam si non possit illam terminare.

21 Sed inquires, quæ sint poenæ omitterentium denuntiationem, cum ad illam teneantur?

Respondeo primam poenam esse excommunicationem: at hæc non est secundum ius commune ipso facto lata, sed ferenda. Nam extraragans Gregor. IX. quam adducit Pegna 2. part. comment. 2. ad c. qui alios, vers. diximus pag. 89. solum dicit, si quis hæreticos scierit, &c. (tudeat indicare confessori suo, vel alij, per quem credat ad notitiam sui Prælati peruenire, alioquin excommunicationis sententia percussur, quæ verba indicant sententiam ferendam non latam. At ex edictis sancti Officij nemini est dubium in excommunicationem ipso facto referatam incidere sic omitterentem; neque ab ea absolui potest, quovisque denunciet.

Secunda poena est reddi de hæresi suspectum, ex traditis in reper. inquisit. verbo fautores, vers. item in iudicatione, quod intelligendum est, quando nulla se potest probabilis causa excusare, vel in iudicio interrogatus veritatem celauit: sed tunc est dubium quam suspicionem contrahat? Nam Alphonsus Castro de iusta hæretico punit. lib. 2. cap. 25. in princ. dixit violentiam contrahere suspicionem, quod certe nimis rigorosum est, vt testatur Ioann. Rojas singul. 5. n. 17. & 18. Pegna 2. part. direct. 9. §. 6. comment. 81. vers. illis ex Ioanne. Farinac. de hæresi, q. 197. num. 38. Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 30. n. 7. At credo de hæresi esse vehementer suspectum, qui veritatem nulla causa excusante occultauit; vel in iudicio rogatus scierit negauit, sic Rojas, Pegna, Farinac. supra.

Tertia poena est, esse tanquam fautores hæreticorum damnandos, sic pegna prius relatis 2. part. direct. 9. §. 4. comment. 78. vers. postremo, intelligit, vt ex sequentibus constat, dummodo nulla probabilis causa excusetur. Cæterum credo sic omitterentes denuntiationem dici non posse fautores hæreticorum, nisi saltem ex officio, vel ex iuramento præstito obligati sunt denuntiare. Sic Decian. in tract. crim. lib. 5. cap. 5. n. 35. Tolet. sum. lib. 1. cap. 16. num. 6. Vgolin. de censur. Pontificis reservatis, 2. p. in glossa fautores in princ. n. 9. Farinac. de hæresi, quæst. 197. n. 47. & 48. & facit quod tradit Pegna cum Eymar. supra. comment. 78. vers. prius. vbi concludit in hæc verba. Ergo priuati homines fautores hæreticorum erant, si cum eis incurreret ex officio eos indicare, vel comprehendere, hæc omiserint tales sunt cruce signati, quos in Hispania familiares vocantur. Idem colligitur ex Sanch. lib. 2. in Decal. c. 10. n. 15.

PUNCTUM V.

Qui reputentur credentes, fautores, receptatores, defensores hæreticorum, aduersus quos in Bulla Cœnæ clausula prima lata est Excommunicatio.

- 1 Quis reputetur credens hæretico.
- 2 An bis audiens conuentionem hæreticam condemnandus sit, ita quam illi credens. Distinctione resoluitur vera doctrina.
- 3 Nominè fautorum, qui intelligantur.
- 4 Quid nomine receptorum.
- 5 Quid defensorum.
- 6 Quid fautorum.
- 7 Omittere denuntiare, vel capere hæreticum, cum ex officio, non tenetur, non dicitur fautor, secus si ex officio, vel mandato Inquisitorum teneatur.
- 8 Non desunt qui existimant se fautores hæreticis non esse, tamen se fauere dummodo non fauere animo fauendi hæresi.
- 9 Contrarium est probabilius, modo auxilium cedat in hæresi fauorem.
- 10 Quid si auxilium hæretico præstiti, vt a iustitia libera-

retur. Et non obtrivisti? adhuc censendus es fautor hæretici ad panas in probabilis sententia.
 11 Probabilis censio oppositum.
 12 An sufficiat favore hæretico præsumpto, ut hæreticorum fautor dicaris.
 13 Excuset ne à fautoria esse consanguineum, vel affinem hæreticum, cui faues.

Nomine credentium hæreticis comprehenduntur, qui eorum erroribus siue in particulari, siue in communi, siue expressè, siue confusè assentiuntur signis externis tali assensu manifesto, sic Nauar. *cap. 27. summ. n. 55.* Vgolin. *de censur. reser. Papa. 2. p. cap. 1. verbo credentes, num. 1. & 2.* Suarez *de censur. disp. 2.1. sect. 2. n. 6. & disp. 2.4. de fide, sect. 1. num. 1. & 3.* Sauch. *lib. 2. in Decalog. cap. 10. n. 2.* Bonacina *disp. 2. de censur. quest. 5. punct. 3. n. 2.* Pegna *2. p. direct. q. 50. comm. 75.* Farinac. *de hæresi, quest. 181. n. 104.* Neque obstat hoc credentes verè esse hæreticos externos & comprehensos sub priori clausula Bullæ aduersus hæreticos lata, quia gratia maioris declarationis expressi sunt, sic Nauar. *loco allegato de censuris.* Vgolin. & Sanchez *suprà.* Dixi sufficere si in communi, & confusè erroribus hæretici assentiatis, ut credens illis dicaris, quia tunc verè illi, ut hæreticus est, credis; quod contingit, si credis hæreticum sciens talem esse, rectam fidem habere; licet in particulari neficias eius errores. Item si dicas te credere quidquid ipse credit, Farinac. *suprà. n. 104. sine, & præcipue n. 124. & 125.* Item si animo assentiendi eius erroribus prædicationem, & lectionem illius audis; imò etiam si non habes animum assentiendi oblitum; si tamen illum habes sub conditione, si tibi rationes, & motiva hæretici placuerint, illi credens es, saltem sub conditione. Quod videtur sufficere, ut sub credente comprehendaris, siquidem ratione illius animi dubij fidem amittis, sic Suarez *de fide disp. 2.4. sect. 1. n. 3.* Insuper dixi esse necessarium, ut sensu aliquo externo, quo animus ab aliis cognosci possit, assensum manifestes, aliàs non eris ab Ecclesia puniendus, sic Suarez *loco allegatis.* Sanchez *n. 1.* Azor. *tom. 1. lib. 8. cap. 9. quest. 10.*

Quod si inquiras, quibus verbis, aut factis hic animus sufficienter manifestetur?
 Respondeo breuiter illa esse ex quibus grauis suspicio hæresis nascitur. Quæ autem hæc sint, optime expendit Eymers. *2. p. direct. q. 50. & ibi Pegna, & Farinac. de hæresi, quest. 181. num. 110.*

2. Dubitant tamen, an si semel, vel bis ad audiendas conciones hæretici adeas, ut credens illi reputandus sis?

Et licet communis sententia videatur esse ex gemino actu hanc suspensionem grauem oriri, & te tanquam credentem hæretico condemnandum esse. At Doctoribus non infimè notè videtur ex gemino actu non fide esse condemnandum, sic plurius relatis docent Pegna *2. p. direct. q. 50. comm. 65.* Decian. *lib. 5. in tract. crim. cap. 18. vers. 16.* Grassi *lib. 4. suarum decif. cap. 18. n. 29. & 30.* Farinac. *n. 115. & 116.* Suarez *disp. 2.4. de fide, sect. 1. n. 3. sine.* Limitat tamen hanc doctrinam Pegna *suprà, vers. sed plurimum,* cum quis Catholicus in terris hæreticorum existens semel, aut bis ad conciones hæreticorum vadit, secus verò, si in terris Catholicorum occulta ab hæreticis conuenticula celebrari intelligat, & illuc vadat, etiam si semel, & non denunciatur Episcopo, vel Inquisitori, suspicione hæresis non carebit. Cum in hoc casu approbare censetur, quod potuit auctere, si iudicibus Ecclesiasticis, ut debuit, indicasset, nisi considerata personæ qualitate per ignorantiam excusaretur, & placeat mihi hæc limitatio quam etiam affirmat Azor. *tom. 1. lib. 8. c. 15. q. 1.* Farinac. *q. 182. num. 120.*

3. Nomine fautorum intelliguntur, qui scienter hæretico fauent in causa hæresis. Potest autem fautor præfati multipliciter, scilicet recipiendo hospitium hæreticum; & sic idem sunt fautores, ac receptatores. Secundo defendendo illum in iudicio, vel extrà, ne puniatur, & tunc sunt defensores. Quomodo cumque ergo fautor contingat, qui illum præstat hæretico in causa hæresis, fautor illius dicitur. Verum, quia Doctores hæc distinguunt, explicemus sigillatim singula, ut sic melius agnoscatur, in quibus casibus censetur hæretico fauere.

4. Receptor ergo dicitur, si hæreticum ob causam hæresis fugientem, & se abscondentem hospitio receperis, vel in domo tua, vel in agro, vel in ciuitate, vel alio quouis loco, sic Pegna *2. p. direct. q. 51. comment. 76. vers. hinc consequitur.* Sanchez *lib. 2. cap. 10. n. 10.* Vgolin. *hoc verbo receptatores, in princ. n. 1. & §. 1. n. 3.* Suarez *disp. 2.4. de fide, sect. 1. n. 4.* Neque ad hunc effectum requiritur multiplicata receptio, sed sufficit, si vnica vice receperis, nam licet verbum *receptare*, secundum Grammaticos iterationem, & repetitionem recipiendi sonat; at secundum Ecclesiæ morem, non ita in præsentem accipitur, sed in simplici significatione, pro vno, inquam, actu; & tradunt Pegna, Sanchez, Vgolin. Suarez *suprà,* & innumeros referens Farinacius *de hæresi, quest. 181. n. 152.* Neque etiam est necessarium, hanc receptionem occultam esse, quia si publica est, & ad fauorem hæresis cedit, grauius delinquis, ut bene dixit Ioan. Calderin. *tract. de hæresi, rubr. de hæreticis volentibus, n. 14. sine Farinac.*

quest. 182. §. 7. n. 99. Pegna *2. p. q. 51. comment. 76.* Quapropter cum Doctores communiter dicunt receptatorem esse illum, qui hæreticum recipiens occultat, & celat, ne in manus iudicis deueniat, non sunt intelligendi, ut sola receptatio occulta damnetur, siquidem publica damnabilior est, sed idè de illa mentionem fecerunt, quia frequentior est. Neque etiam requiritur ut hæreticus sit denunciatus, sufficit si tibi constet hæreticum esse, quia iam faues hæretico, ut tali, sic Bonacina *disp. 2. de censuris, q. 5. p. 3. sine.* Sanchez *lib. 2. cap. 10. num. 6.* Suarez *de censuris, disp. 2.1. sect. 2. num. 9.* Debes tamen scire sic receptum hæreticum esse, aliàs receptor hæretici dici non potest; & tenent omnes. In foro autem externo non præsumitur hanc scientiam, sed potius ignorantiam habere, & tuo iuramento creditur, nisi casu quo hæreticus, vbi tu resides, publice denunciatus, & notorius sit, ut bene dicit Carrieros *de hæreticis, n. 170.* Pegna *2. part. direct. quest. 51. comment. 76. vers. an autem.* Farinacius *de hæresi, q. 181. n. 164.* Imò etiam si denunciatus sit, si tamen cum denuntiatione facta est, abfuit à loco, vel eras in lecto infirmus, vel negotiis propriis occupatus, neque etiam tunc scientia est præsumenda. sic Vgolinus *tract. de censuris, Papa reseruat. 2. p. in glossa receptatores, §. 2. n. 4.* Farinacius *n. 164.* Azor. *lib. 8. cap. 15. q. 8.*

5. Defensor hæretici dupliciter dici potest, ut constat ex Eymers. *2. part. direct. quest. 52.* Primo, si errores hæretici defendas. Secundo, si defensas personam ob causam hæresis. Defendit errorem si argumenta in eius fauorem facias, & obiectiones contrarias soluas, si verbis laudes, scriptis extollas. Modus hic defendendi hæreticum peiusiosissimus est, siue interius errori defensor assentiatis, siue non. In foro enim externo violenter præsumitur errori assentiatis, & tanquam hæreticus omni hæretico deterior esse dammandus, ut bene tradit cum Eymers. *suprà, Pegna comment. 77. in princip. Farinacius innumeros referens quest. 182. num. 62.* & in textu expressissimè *cap. qui aliorum, n. 2. q. 3.* Defendit autem personam propter causam hæresis, si impedis ne capiat in iudicium, vel captum ab eo liberat, si impedis ne corrigatur, quod facere potes inueneris, vi, dolo, & potentia. sic Farinacius *loco §. 7.* Adde si quis vellet aliquem actum hæreticalem facere, & ab aliis impediatur, tu vero remoueas impediendes, ut liberè ille prauam illam voluntatem exequatur, tanquam defensor erroris es iudicandus, & condemnandus, sic Decian. *tractat. crimin. lib. 5. cap. 5. n. 9. vers. ego verò.* Farinacius *q. 181. de hæresi, n. 65.* Dixi, si defensas personam ob causam hæresis, quia si ex alia causa defendas, videlicet ne à latrone, vel alia priuata persona iniultè offendantur, non es defensor hæretici, quia illa defensio mala non est, sic Tolet. *lib. 1. summ. cap. 19. n. 6.* Farinacius *n. 68.* Suarez *disp. 2.4. sect. 1. n. 5.*

6. Fautor hæretici dicitur, quoties ob causam hæresis hæretico fauorem præstas. Dupliciter hunc fauorem præstare potes, omissione, & commissione. Omissione faues hæreticis, si eos cum teneris capere, aut iudicibus indicare, non indicas, neque capis, si captos, & tunc curæ commissos non custodias diligenter, si tibi commissos puniendos non punias. Commissione faues, verbis, & factis. Verbis, si laudes hæreticum, ut talis est, affirmans esse vitum probum, iniultè damnari; si consilium præbes, ut possit errores celare, & condemnatiouem effugere. Factis faues hæreticis, si eos celas, & occultas in domo; si auxilium præbes, ut effugiant, si subministras alimenta, si procelsum falsificas, abscondis, & alia huiusmodi facis; ex quibus inquisitionis officium impeditur: sic omnes Doctores relati, & referendi, & videri possunt in Farinac. *de hæresi, q. 182. §. 1.* Aduertendum tamen est hæc omnia officia te facere posse circa hæreticum mortuum, & emendatum, quæ si in fauorem hæresis cedant, absque dubio fautor hæreticorum, dicendus es. Vnde si hæreticum mortuum in loco sacro sepelias, si interrogatus à iudicibus ad illius delicti punitionem, veritatem occultes, cum debes manifestare, vel illius inquisitionem faciendam impediatis, censuris in his casibus hæretici fautor, sic tradit Vgolin. *illo verbo fautores, in initio, num. 18. & §. 1. n. 1.* & Sanchez *lib. 2. cap. 10. n. 17.* Suarez *de fide, disp. 2.4. sect. 1. num. 6.*

7. Pro maiori tamen horum declaratione, sunt aliquæ difficultates enodandæ.
 Prima, an priuata personæ ex omissione dicantur fauere hæretico; v. g. si omittis capere hæreticum, vel iudicibus indicare, cum faciliè possis, si iam captum, & tibi commissum non custodis.

In qua re communis omnium sententia est te non esse fauorem hæretici, nisi aduersus iustitiam, & obligationem officij pecces. sic Simancas *lib. 15. n. 13.* Pegna *direct. quest. 53. comment. 78. vers. ego.* Sanchez *lib. 2. cap. 10. n. 15.* Suarez *disp. 2.4. sect. 1. num. 6.* Farinacius innumeros referens, *de hæresi, q. 182. num. 27.* Ratio est, quia cessante obligatione iustitiæ tibi imputari non potest hæreticum non corrigi, cum tua non interit illum corrigere. At si ex iniustitia obligatus sis hæreticum capere, vel denunciare, quæ obligatio omni potest, vel ex officio, vel ex speciali Inquisitoris mandato, tunc fautor hæretici dicendus es, si fauorem debitum præstare cœnitas. sic Decian.

Doctores relati, Ex quo fit, si Inquisitores, & Episcopi in fauorem hæresis omittant delinquentem capere, torquere, punire, & in carcere custodire fideles, fautores esse hæreticorum, Item est de cruce signatis, si omittant capere hæreticos, quia tenentur in officio obligantur, sic Sanchez, Suarez, & Farinacius supra. Ex speciali autem mandato tenentur omnes prælati te auxiliam contra hæreticum, quoties requisiti fuerint. Si autem omittant, peccant contra iustitiam; quia peccant contra ius debitorum superiori præcipienti, quod videtur sufficiens, ut fautores hæreticorum dicantur. Ex quo fit, si interrogatus à iudicibus fidei celes veritatem, vel requisitus capere hæreticum, id omittas, vel imperatus manifestare hæreticum, omittas denuntiare; quia omittis facere ea, quæ ex speciali præcepto tui superioris facere debebas, sic Sanchez, & Pegna supra. Quamvis non desint Doctores, qui te à fautoria hæresis liberant, quando solum ex speciali præcepto, & non ratione officij tenentur fauorem præstare, eo quod non videatur aduersus iustitiam, sed solum aduersus fidem peccare in omittendo tali fauore: alius quoties subditi superiori præcipienti non obediunt duplex peccatum committent, alterum scilicet aduersus illam iustitiam, cuius est materia præcepta, v.g. temperantia, vel religio, si Missa, vel ieiunium imperetur, alterum aduersus ius superioris, quod ex omissione sui præcepti laeditur. Et ita non esse fautores hæreticorum singulares personas, si quibus hoc officio non incumbit fidei fauere, & hæresim extirpare, docet Eymez. 2. p. quæst. 53. num. 3. Farinacius quæst. 182. §. 2. num. 56.

8 Secunda difficultas est, an fautor, defensor, & receptator hæretici debeat præstari animo fauendi eius hæresi, vel sufficiat, si in hæresis fauorem cedat? Plures Doctores negant sufficere, sed necessarium requiri te habere animum fauendi hæresi, sic docet Sanchez lib. 10. cap. 10. num. 5. Bonacina disp. 2. de censur. quæst. 5. punct. 3. num. 2. Mouentur, quia ferè omnes Doctores tenentur ad fautoriam necessarium requiri fauere hæretico, ut hæreticus est; at si hæretico faues, quia est tibi amicus, vel consanguineus, non faues illi, quia hæreticus est. Ergo non es fautor hæretici.

9 Nilominus probabilius censo te esse hæretici fauorem, si in hæresis fauorem præstas, etiam si non procedat auxilium ex animo fauendi hæresi, sed satisfaciendi alteri humanæ obligationi. Probo primò ratione à priori, quia si auxilium in impediendis hæretico, cedens necessario in hæresis fauorem, absolute vis in executione hæresi illius fauere, quia fautor hæresis omnino consistit in illo auxilio præstito, neque impeditur ex alia viuersaliori intentione, si forte habeas. Ergo vix dicendus es fauere hæretico, ut hæreticus est, quoties faues illius hæresi. Secundo ex variis textibus in tit. de hæretico, in 6. in quibus solus fautor hæretico factus cedens in fauorem hæreticæ prauitatis attenditur, ut fautoriam hæresis constituat, neque alia intentio formalis requiritur, constat hoc ex cap. neculatum, §. sacerdotis de hæretico, in 6. vbi sacerdotès, & alij clerici impediens inquisitionis officium, compesci possunt tanquam fautores hæretici, cum non sit dubium (inquit textus) eos ipso facere in fauorem hæreticæ prauitatis. Item ex cap. commisso, vbi confertur beneficium hæretico cognito, etiam si consanguineus sit, priuatur beneficiis, & alias pœnas incurrit. Et idem est de recipiente ab hæretico, ex cap. quicumque, quia in his fautor hæresi præstatur, etiam si non animo vltimate, & formaliter illi fauendi fiat, & ita tenet doctissimus Franc. Suarez de fide, disp. 2. sect. 1. n. 9. Neque Doctores quos allegat Sanchez, suam intentionem probant, solum enim dicunt necessarium esse ad fautoriam, ut hæretico faueas, ut hæreticus, quod abunde præstat, quoties vis auxilium cedens in fauorem hæresis illi præstare, vis enim tunc illi fauere, ut hæreticus est, etiam si non faueas illi, quia est hæreticus, sed quia est consanguineus.

10 Tertia difficultas est, an censentis fautor hæretici ad pœnas incurrendas ob auxilium, & fauorem hæretico præstitum si de facto effectum non obtinuit? v.g. Receptisti domum hæreticam, ut illum à iudice liberares; non potuisti obtinere, quia iudex confusus quæsiuit delinquentem, & inuenit. Item dedisti delinquenti pecuniam, ut fugeret, ne caperetur, captus est. Negasti veritatem in iudicio interrogatus, alij testes manifestatare, & ex testimonio illorum reus fuit punitus. Dubium ergo est, an in his casibus censentis fautor hæretici? Negat Sanchez lib. 2. c. 10. n. 9. Bonacina disp. 2. quæst. 5. punct. 3. num. 1. Farinacius quæst. 182. n. 102. Mouentur, quia fautor prohibetur hæreticis, ne in hæresi foueantur, sed qui non obtinuit effectum fauoris, non fauet hæretico in sua hæresi, etiam si intenderit fauere. Ergo non est, puniendus, ut talis. Et confirmo. Si mandatum, consilium, vel auxilium ad homicidium, vel percussorem clericis dederis, & homicidium, vel percussorem clericum non sequatur, nullam pœnam contrahis; quia hæc non ratione sui, sed ratione homicidij, & percussoris clericis prohibentur, & puniuntur: & cessante principali, cessare debet accessorij prohibitio; sed in presenti principale prohibetur est hæresis, accessorius, est fautor, defensor, & receptio. Ergo cessante hæresi perlocuentia, cessare debent omnia alia prohibita.

11 Contrarium vt probabilius defendit Suarez disp. 24. de fide, sect. 1. num. 14. Sayrus tit. 1. in thesauro, lib. 3. c. 5. num. 4. Grass. lib. 4. suarum decis. cap. 18. n. 34. Et mihi probatur. Moneor, quia fautor hæretici prohibetur, non vt hæresis committatur, sed ne hæresis commissa firmitatem habeat, sed hic effectus semper obtinetur, quoties auxilium in fauorem hæresis præstas, saltem pro illo tempore, quo præstas auxilium, etiam si postea auxilium impediatur. Ex qua ratione soluitur fundamentum contrarium.

12 Quarta difficultas est, an debeas fauere hæretico, qui vere hæreticus sit, vt fautor hæreticorum dicaris, vel sufficiat fautor hæretico iure præsumpto? v.g. excommunicato per annum, & in excommunicatione infortescenti?

Respondet Suarez disp. 24. sect. 1. n. 13. in foro externo te reputandum esse hæreticorum fauorem, secus in foro conscientia, quod veritatem respicit. Et quidem de foro conscientia verissimum est hoc dictum pro foro externo limitandam iudicio sententiam Suarez ad excommunicatum ex causa fidei per annum infortescentem in excommunicatione: hic enim est, qui hæreticus reputatur & tanquam hæreticus damnari debet, ex text. in cap. excommunicamus, et. 1. §. credentes, de hæretico, & ex text. in cap. inquisitionis, §. prohibemus, de hæretico, in 6. Secus vero si non sit excommunicatus ex causa hæresis, quia tunc solum redditur de fide suspectus, iuxta Trident. sess. 25. cap. 3. de reformat. §. in causis quoque. vbi statuit inquiri posse in quemque persistentem per annum in excommunicatione, tanquam de hæresi suspectum, & constat ex e. gramus, de penis, cap. cum bona, de state, et qualitate, & tradit optime Eymez. direct. 2. p. quæst. 47. Verumtamen ex consuetudine Romanæ Ecclesiæ, & generalis inquisitionis, non solent Inquisitores aduersus sic in excommunicatione persistentes procedere, quando excommunicatio non est ob causam hæresis, sic tradit Pegna 2. p. direct. comm. 72. vers. quidam. Ergo huic excommunicato fauens non potest dici, nec condemnari vt fauens hæresi sed solum vt fauens hæresis suspicioni.

13 Quinta difficultas est, an esse consanguineum, vel affinem, vel amicum hæreticum, cui fauorem præstas, te excuset à fautoria hæresi? Si sententiam Sanchez, & Bonacini, sequamur, affirmantium ad hoc crimen committendum necessarium requiri expressam voluntatem fauendi hæresi, nemini esse potest dubium te excusari non posse in foro conscientia, quia talis fautor est inintencè malus, et in foro externo exculatus præsumatur, sic Sanchez lib. 2. cap. 10. num. 8. Verum iuxta nostram sententiam negantem requiri ad hoc delictum hanc expressam voluntatem, insuperque affirmantem hos omnes obligatos esse regulariter denuntiare hæreticos, dicendum est hoc crimen incurtere, si absque graui iactura, & damno proprio, possent fauorem omittete: est communis sententia, vt contabit ex Doctoribus statim allegandis. At si graui metu fauere præstant, etiam si à peccato non excusentur, exculant tamen à pœna fautoria, quia Ecclesia non videtur cum tanto rigore obligare, sic Pegna 2. p. com. 17. vers. verumtamen, Simancas de catholice instit. tit. 15. rubr. de credent. n. 17. Vgolius 2. p. de censur. referunt verbo receptores, §. 2. n. 3. Farinacius 32. n. 162. & alij. Loquendo tamen pro foro externo iura sanguinis, & amicitia strictissima sunt, & ratione illorum quis coactus censetur recipere, defendere, & fauere se sibi iunctis: ea de causa non desunt graues Doctores, qui à fautoria excusent consanguineos in primo gradu, parentes respectu filiorum, & contras, fratres respectu aliorum fratrum, & uxorem respectu maritis; ij enim censentur non fauere hæresi, sed ex obligatione sanguinis operari, sic Simancas de catholice instit. tit. 15. rubr. de credent. n. 25. Pegna direct. 3. p. q. 111. com. 160. vers. nunc autem. Decian. in tract. crimin. lib. 5. cap. 51. n. 79. fauet Thom. Sanch lib. 2. in Decalog. cap. 17. n. 24.

Ceterum communis sententia est titulum consanguinitatis, affinitatis, vel amicitia quantumcumque stricta non excusare in hoc crimine à censura excommunicationis, neque etiam ab aliis pœnis, quæ latitudinem recipiunt, debent tamen temperari pro maiori, vel minori sanguinis coniunctione, sic Menoch. de arbit. lib. 2. centur. 6. casu 548. n. 8. Grassus lib. 4. decis. 18. n. 35. Pegna 2. part. 9. §. 6. comm. 81. vers. rursus Simancas de catholice instit. tit. 15. rubr. de credent. n. 21. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 51. n. 68. Farinacius alios referens, de hæresi, q. 82. §. 9. n. 144. Et 149. & est decisio expressa l. 2. ff. de receptatoribus, vbi receptans consanguineum latrone mitori pœna punitur.

Adueruo tamen in casu dubio, an fauens hæretico consanguineo fauorem præstiterit ob sanguinis coniunctionem, vel ob crimen hæresis, præsumptio facienda est excusans à culpa, sic Grassus, & Simancas supra, Farinacius, alios referens, n. 143. Et 151.

DE
ASTRO
ALAC
TOMI
II

